

Nr 77.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bestridande från allmänna indragningsstaten av en förre volontären J. M. Härrnell tillerkänd livränta; given Stockholms slott den 27 januari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ivar Vennerström.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 januari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Vennerström anför:

Den 14 november 1924 deltog Johan Martin Härrnell i Årby, som då var anställd såsom volontär vid Upplands infanteriregemente, i en stridsövning vid regementet. Under övningen, vid vilken förekom eldgivning med lös ammunition, träffades Härrnell i bålen av kulan från en skarpladdad gevärspatron, som avlossats av en av det i övningen deltagande manskapet, med påföljd att Härrnell erhöll svåra kroppsskador samt för framtiden blivit helt oförmögen till arbete. Efter olyckshändelsen vårdades Härrnell å akademiska sjukhuset i Uppsala. Härrnell erhöll avsked från sin anställning vid regementet från och med den 1 november 1926.

I anledning av olycksfallet har riksförsäkringsanstalten tillerkänt Härrnell, förutom sjukhjälp, viss livränta, för närvarande utgående med ett belopp av 1,200 kronor per år.

Efter stämning, som den 13 februari 1931 delgivits kronan, yrkade Härrnell vid Stockholms rådhusrätt åläggande för kronan att till honom på grund av olyckan utgiva viss ersättning.

Rådhusrätten utlät sig i dom den 8 juli 1931: Genom den i målet förebragta utredningen måste anses ådagalagt, att den skarpladdade patron, som träffat Härrnell, ingått bland den lösa ammunition, som varit avsedd att komma till användning under övningen, och vilken, enligt vad upplyst blivit, kort före övningens början från regementets ammunitionsförråd utdelats bland det i övningen deltagande manskapet. Att så skett måste antagas hava berott på vårdslöshet från vederbörande befäls sida i fråga om ammunitionens handhavande. I följd därav och då sådana omständigheter icke förekommit, att vållande till olyckan skulle kunna läggas någon av det i övningen deltagande manskapet till last, kunde kronan icke undgå skyldighet att gälda Härrnell skadestånd för honom åsamkade kroppsskador. Vidkommande Härrnells härutinnan i målet fullföljda talan funne rådhusrätten med hänsyn till omständigheterna i målet Härrnell skäligen vara berättigad till gottgörelse dels för av nämnda kroppsskador föranledd sveda och värk med 2,000 kronor och dels för förlust av arbetsförmågan med en livränta av 2,000 kronor om året under Härrnells återstående livstid, räknat, på sätt Härrnell yrkat, från den 31 oktober 1926, då Härrnell erhållit avsked från sin anställning vid regementet, dock med skyldighet för Härrnell att å honom såsom livränta tillkommande belopp vidkännas avdrag med 4,713 kronor 33 öre, som Härrnell i anledning av ifrågakomna olycka uppburit från riksförsäkringsanstalten såsom livränta och sjukhjälp för tiden till och med den 31 mars 1931, ävensom med vad Härrnell för tiden efter sist sagda dag av riksförsäkringsanstalten tillerkänts eller kunde komma att tillerkännas med anledning av olyckan. På grund av vad sålunda anförts prövade rådhusrätten rättvist förplikta kronan att till Härrnell utgiva dels genast mot kvitto ej mindre förstnämnda belopp, 2,000 kronor, jämte ränta därå efter 5 procent om året från stämningdagen, den 13 februari 1931, till dess betalning skedde, än även skillnaden mellan Härrnell för tiden från och med den 1 november 1926 till och med den 31 mars 1931 tillkommande livränta efter 2,000 kronor för år, 8,833 kronor 33 öre, och förenämnda av Härrnell från riksförsäkringsanstalten uppburna belopp, 4,713 kronor 33 öre, eller sålunda 4,120 kronor jämte ränta därå efter 5 procent om året från och med den 31 mars 1931 till skeende likvid, dels ock livränta från och med den 1 april 1931 under Härrnells återstående livstid med 2,000 kronor om året att betalas i efterskott med 500 kronor den sista dagen i varje kalenderkvartal, med skyldighet för Härrnell att därå vidkännas avdrag med vad Härrnell för samma kvartal tillerkänts eller kunde komma att tillerkännas av riksförsäkringsanstalten såsom ersättning i anledning av ifrågakomna olycksfall.

Svea hovrätt, där kronan efter vad fullföljde talan, fann i dom den 15 april 1932 ej skal göra ändring i rådhusrättens dom.

Hovrättens dom har vunnit laga kraft.

Uti skrivelse den 24 maj 1932 har *arméförvaltningens civila departement* anført, bland annat, att då av i ärendet verkställd utredning framginge, att skadan mera måste anses hava orsakats av själva det system, som tillämpats vid ammunitionsutlämningen, än av vårdslöshet från befälets sida samt att på grund härav yrkande om ansvar för det timade icke syntes kunna framställas mot befälet, departementet icke funnit tillräckliga skäl föreligga för anhängiggörande av talan mot viss person för återvinning av vad kronan på grund av hovrättens dom nödgats utgiva. Sedan av Härnell påkallats utbetalande av honom genom hovrättens dom tillerkända belopp, hade civila departementet genom beslut den 24 maj 1932 låtit till Härnell utanordna dels 2,000 kronor, ersättning för sveda och värk, dels livränta, utgörande skillnadsbeloppet mellan den honom av hovrätten tilldömda livräntan och den honom av riksförsäkringsanstalten tillerkända ersättningen för tiden 1 november 1926—31 mars 1931, med 4,120 kronor, och för tiden 1 april 1931—31 mars 1932 med 800 kronor, dels ock ränta, efter en räntefot av 5 %, å förstnämnda belopp, för tiden 13 februari 1931—24 maj 1932, med 128 kronor 33 öre, samt å 4,120 kronor för tiden 31 mars 1931—24 maj 1932 med 237 kronor 47 öre, eller tillhopa 7,285 kronor 80 öre, vilket belopp av departementet förskjutits och tillsvidare redovisats å departementets försträckningskonto. Vad anginge det sålunda utbetalda beloppet, 7,285 kronor 80 öre, syntes detsamma icke kunna gäldas från något annat anslag än lantförsvarets anslag till extra utgifter. Då vidare, såsom av nämnda dom framginge, Härnell under sin återstående livstid vore berättigad till årlig livränta, syntes den del av det utdömda livräntebeloppet, som icke utbetalades av riksförsäkringsanstalten, efter riksdagens hörande för framtiden böra gäldas från det under elfte huvudtiteln uppförda anslaget till allmänna indragningsstaten i likhet med vad som föreslagits i proposition den 7 februari 1930, nr 76, i fråga om anvisande av medel för beredande av livränta till furiren G. Hallonqvist. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte dels från lantförsvarets anslag till extra utgifter anvisa 7,285 kronor 80 öre, vilket ersättningsbelopp av departementet förskjutits, dels bemyndiga civila departementet att från nyssberörda anslag till extra utgifter utbetala den Härnell tilldömda livränta, som icke utbetalades av riksförsäkringsanstalten, för tiden från och med den 1 april 1932, intill dess särskilda medel för ändamålet kunde bliva av riksdagen anvisade, dels ock hos 1933 års riksdag äska medel från anslaget till allmänna indragningsstaten för bestridande av livränta åt Härnell å 2,000 kronor om året mot skyldighet för honom att därå vidkännas avdrag med vad han för samma tid tillerkänts eller kunde komma att tillerkännas av riksförsäkringsanstalten såsom ersättning i anledning av ifrågavarande olycksfall. Såsom tidigare i likartade fall ägt rum, torde föreskrift därvid böra meddelas därom, att å ersättningsbeloppet icke finge åtnjutas någon sådan tilläggsförmån som enligt gällande bestämmelser tillkomme pensionstagare.

Statskontoret har i utlåtande den 9 september 1932 tillstyrkt bifall till

arméförvaltningens civila departements hemställan, dock att slutpunkten för den tid, för vilken livränta till Härrnell finge utgå från lantförsvarets anslag till extra utgifter, syntes böra bestämmas till den 30 juni 1933.

Genom beslut den 9 december 1932 har *Kungl. Maj:t* dels medgivit, att ett belopp av 7,285 kronor 80 öre finge till ersättande av det utav arméförvaltningens civila departement förskottsvis utgivna skadeståndet utbetalas från lantförsvarets anslag till extra utgifter, dels ock bemyndigat nämnda departement att för tiden den 1 april 1932—den 30 juni 1933 från nämnda anslag utbetala den Härrnell tilldömda livräntan till det belopp, varmed denna översköte vad Härrnell i förevarande hänseende för samma tid ägde uppbära från riksförsäkringsanstalten.

Jag får erinra om, att riksdagen förut i liknande fall på framställning av *Kungl. Maj:t* (jfr prop. 76 och 128/1930 samt 97/1932) medgivit, att kronan ådömt skadestånd finge utgå av anslaget till allmänna indragningsstaten, dock med iakttagande av att å skadeståndsbeloppet icke finge åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser tillkommer pensionsstagare.

Under återopande av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att *Kungl. Maj:t* måtte föreslå riksdagen medgiva,

att det Johan Martin Härrnell jämlikt Svea hovrätts dom den 15 april 1932 tillerkända årliga understödet av 2,000 kronor, minskat med beloppet av till Härrnell från riksförsäkringsanstalten utgående livränta, må från och med budgetåret 1933/1934 bestridas från anslaget till allmänna indragningsstaten med iakttagande av att å understödsbeloppet icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser tillkommer pensionstagare.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar *Hans Maj:t* Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Lindman.